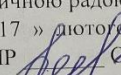

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра економічної політики

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 17 » лютого 2022 № 3
В.о. голови НМР С.А. Супруненко

Робоча програма
навчальної дисципліни
«Ціноутворення»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»,
освітньо-професійна програма «Податкове консультування»

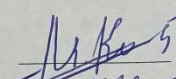
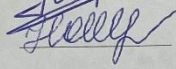
Статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Ціноутворення» складена на основі освітньо-професійної програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою УДФСУ «26» 04 2021 року (протокол № 5), освітньо-професійної програми «Податкове консультування» першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою УДФСУ «26» 04 2021 року (протокол № 5).

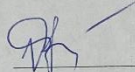
Укладач:

 Н.П. Мацелюх, д.е.н., професор,
професор кафедри економічної політики

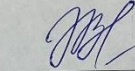
Рецензенти:

 М.А. Корж, к.е.н., доцент кафедри економічної політики
 О.А. Іванішина, доцент, к.е.н., в.о. завідувача кафедри фіскального адміністрування

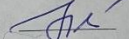
Гарант ОПП «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»

 А.В. Лісовий, д.е.н., професор

Гарант ОПП «Податкове консультування»

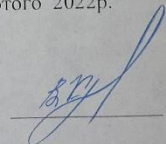
 Ю.В. Панура, к.е.н., доцент

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою економічної політики, протокол № 5 від 14 лютого 2022р.

В.о. завідувача кафедри Н.П. Мацелюх, професор, д.е.н.

Розглянуто і схвалено вченою радою Факультету податкової справи, обліку та аудиту, протокол № 3 від 14 лютого 2022р.

Голова вченої ради
Факультету податкової справи,
обліку та аудиту

 В.М.Красвський, д.е.н., професор

Зміст

1.	Передмова	4
2.	Опис навчальної дисципліни	5
3.	Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	11
4.	Критерії оцінювання	22
5.	Засоби оцінювання	27
6.	Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю	27
7.	Рекомендована література	31

1. ПЕРЕДМОВА

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи знань та практичних навичок, які необхідні для глибокого розуміння системи ціноутворення, її регулювання та оподаткування в ринкових умовах.

Завданнями навчальної дисципліни є:

1. Сприяння розвитку у здобувачів вищої освіти навичок самостійного прийняття рішень в області управління витратами і ціноутворення та забезпеченні ефективного використання отриманих професійних знань у практичній діяльності.

2. Набуття студентами навичок використовувати на практиці методи ціноутворення; давати науково-обґрунтовану оцінку впливу ціноутворюючих факторів; опанувати механізм формування вільної ринкової ціни; визначати та оперувати елементами структури ціни; здійснювати розрахунок калькуляції одиниці продукції; обирати цінову стратегію підприємства при визначених ринкових умовах; формувати ціни на імпорту продукцію; оцінити вплив державного регулювання цін на економічні процеси; перевіряти нарахування податків в цінах; приймати рішення щодо вибору найбільш доцільних методів формування ціни товару; оцінити ефективність цінової політики; оцінити податковий вплив на ціни; використовувати набуті знання у власній професійній діяльності.

Методи та форми навчання.

Під час викладання дисципліни «Ціноутворення» для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачається застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: навчальні лекції, лекції проблемного характеру, міні-лекції, семінари-дискусії, семінарсько-практичні заняття, мозкові атаки.

Навчальна лекція – це логічно завершений, науково-обґрунтований і систематизований виклад певного наукового питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрації. На лекційних заняттях подається основний теоретичний матеріал відповідно до тем навчальної дисципліни «Ціноутворення».

Лекції проблемного характеру передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола актуальних але проблемних питань дискусійного характеру, що сприяє формуванню у студентів пізнавальних навиків та самостійного творчого мислення.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції тривають не більше 10–15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів.

Під час семінарських занять за темами, застосовуються такі засоби контролю як: усне опитування, розв'язок аналітичних та графічних завдань, а також письмові колоквиуми.

Основним засобом діагностики успішності навчання є поточне тестування, оцінювання знань шляхом індивідуального усного та письмового опитування, проведення контрольних заходів, перевірка питань, відведених на самостійну роботу.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи, наприклад, звіту про виконання індивідуальних завдань.

До основних методичних прийомів викладання дисципліни «Ціноутворення» належать:

- аргументація і доказовість економічних процесів;
- залучення статистичних матеріалів, порівняльних таблиць і графіків;
- використання цифрових показників та фактів з практики у якості ілюстрацій.

Повноцінне оволодіння студентами тем навчальної дисципліни відбувається під час аудиторних занять, індивідуально-консультаційної та самостійної роботи згідно з навчальним планом.

Індивідуально-консультаційна робота, за вибором викладача, може проводитись у формі виконання: індивідуального науково-дослідного завдання, яке передбачає поглиблене вивчення певної проблеми встановлення цін в умовах ринкової економіки або розробки та реалізації цінової політики підприємства; розрахункової роботи, яка полягає у виконанні практичних завдань й обґрунтування отриманих результатів, що дозволяє студентам отримати певні навички практичного використання набутих теоретичних знань; підготовки тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та науково-практичних конференціях.

Важливе місце відводиться самостійній роботі студентів. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння студентами під час самостійної роботи, виноситься на поточний та підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовується під час аудиторних навчальних занять.

Основними видами завдань самостійної роботи є: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; підготовка конспектів навчальних та наукових текстів; виконання домашніх завдань; поглиблене вивчення окремих питань, підготовка рефератів, есе.

Форми організації занять: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання у системі Moodle.

Організація поточного та підсумкового контролю знань:

Поточний контроль знань здійснюється під час семінарських занять, перевірці виконання індивідуально-консультаційної та самостійної роботи.

Організація поточного та підсумкового контролю знань передбачає виконання:

- двох модульних контрольних робіт;
- контроль систематичності та активності роботи здобувачів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни;
- виконання екзаменаційної роботи наприкінці вивчення курсу.

Підсумковий контроль знань (екзамен) проводиться у формі стандартизованого письмового опитування за темами змістовних модулів.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (120 год/4 кредити ЄКТС)

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1/3-й	1/3-й
Модулів 2	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Семестр	
Змістових модулів 5		1/5-й	1/5-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
		26 год.	4 год.
		Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» Освітня програма Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика Освітня програма Податкове консультування	Семінарські
	22 год.		4 год.
	Самостійна робота		
	70 год.		110 год.
	Індивід.-консультац. робота.		
	2 год.	2 год.	
	Форма семестрового контролю: екзамен		

Передумовами вивчення даного предмету є вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін: «Основи економічної науки», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства», «Статистика», «Міжнародна економіка» та інші.

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями.

Компетентності визначені для освітньої програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»:

Інтегральна компетентність (ІК).

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Компетентності визначені для освітньої програми «Облік, податковий аудит та бізнес-

аналітика» (за скороченою програмою):

Інтегральна компетентність (ІК).

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Компетентності визначені для освітньої програми «Податкове консультування»:

Інтегральна компетентність (ІК).

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК.02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК.11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

ЗК.13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності спеціальності(СК):

СК.05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

СК.11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Компетентності визначені для освітньої програми «Податкове консультування» (за скороченою програмою):

Інтегральна компетентність (ІК).

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК.02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК.13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності спеціальності(СК):

СК.05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.

СК.11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмними результатами навчання для освітньої програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» є:

Знання та розуміння:

ПР 04. Формувати аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

Застосування знань та розумінь:

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

Формування суджень:

ПР 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, в використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Програмними результатами навчання для освітньої програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» (за скороченою програмою) є:**Знання та розуміння:**

ПР 04. Формувати аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

Застосування знань та розумінь:

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

Формування суджень:

ПР 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, в використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Програмними результатами навчання для освітньої програми «Податкове консультування» є:**Знання та розуміння:**

ПР 04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

Застосування знань та розумінь:

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

Формування суджень:

ПР 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, в використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Програмними результатами навчання для освітньої програми «Податкове консультування» (за скороченою програмою) є:**Знання та розуміння:**

ПР 04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських

рішень.

ПР 09. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств.

Застосування знань та розуміння:

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами для вивчення дисципліни «Ціноутворення» для освітньої програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» є освоєння таких економічних і загально-професійних дисципліни як: «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства», «Статистика», «Податкова система» та інші.

Постреквізитами є наступні економічні дисципліни: «Міжнародна економіка», «Фінансовий облік», «Аналіз оподаткування», «Аналіз господарської діяльності» та інші.

Передумовами для вивчення дисципліни «Ціноутворення» для освітньої програми «Податкове консультування» є освоєння таких економічних і загально-професійних дисципліни як: «Економічна теорія (політична економія, історія економіки, економічна думка)», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства», «Статистика», «Податкова система» та інші.

Постреквізитами є наступні економічні дисципліни: «Міжнародна економіка», «Фінансовий облік», «Аналіз оподаткування», «Аналіз господарської діяльності», «Податкова політика суб'єктів господарювання» та інші.

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання (120год/4 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семинарські заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I (2 залікових кредити – 60 годин)						
ЗМ 1. Ціни і ціноутворення: теоретико-методологічний аспект. (Теми 1-5)						
T.1	Вступ. Теоретичні основи ціноутворення	2	2	-	4	8
T.2	Аналіз попиту і оцінка його еластичності	2	2	-	4	8
T.3	Види, структура та функції ціни	2	2	-	4	8
T.4	Методологія ціноутворення.	2	2	-	4	8
T.5	Державне регулювання цін	2	2	-	4	8
ЗМ 2. Маркетингова цінова політика. (Теми 6-8)						
T.6	Цінова політика підприємства.	2	2	-	4	8
T.7	Цінові знижки та надбавки	1	1	-	4	5
T.8	Маркетингові цінові стратегії	1	1	-	4	6
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
Всього по модулю		22	14	-	32	60
МОДУЛЬ II (2 залікових кредити - 60 годин)						
ЗМ 3. Специфіка вітчизняного ціноутворення. (Теми 9-12)						
T.9	Ціноутворення на ринку споживчих товарів	1	1	-	4	6
T.10	Специфіка ціноутворення в сфері послуг	1	1	-	5	7
T.11	Особливості ціноутворення в Інтернет-торгівлі	2	1	-	5	8
T.12	Ціноутворення на фінансових ринках	2	1	-	5	8
ЗМ 4. Ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності. (Теми 13-14)						
T.13	Ціни та ціноутворення на світовому ринку	2	1	-	5	8
T.14	Умови «ІНКОТЕРМС»	2	1	-	5	8
ЗМ 5. Взаємодія оподаткування та ціноутворення. (Теми 15-16)						
T.15	Оподаткування в ціноутворенні	1	1	-	5	7
T.16	Трансфертне ціноутворення	1	1	2	4	7
Форма контролю – модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
Всього по модулю		12	8	2	38	60
Форма підсумкового контролю – Екзамен						
Разом годин з курсу:		26	22	2	70	120

Структура навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання (120год/4 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінарські заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I (2 залікових кредити – 60 годин)						
ЗМ 1. Ціни і ціноутворення: теоретико-методологічний аспект. (Теми 1-5)						
Т.1	Вступ. Теоретичні основи ціноутворення	1	-	-	7	8
Т.2	Аналіз попиту і оцінка його еластичності	-	-	-	7	7
Т.3	Види, структура та функції ціни	1	2	-	7	10
Т.4	Методологія ціноутворення.	-	-	-	7	7
Т.5	Державне регулювання цін	-	-	-	7	7
ЗМ 2. Маркетингова цінова політика. (Теми 6-8)						
Т.6	Цінова політика підприємства.	-	-	-	7	7
Т.7	Цінові знижки та надбавки	-	-	-	7	7
Т.8	Маркетингові цінові стратегії	-	-	-	7	7
Всього по модулю		2	2	-	56	60
МОДУЛЬ II (2 залікових кредити – 60 годин)						
ЗМ 3. Специфіка вітчизняного ціноутворення. (Теми 9-12)						
Т.9	Ціноутворення на ринку споживчих товарів	1	-	-	6	7
Т.10	Специфіка ціноутворення в сфері послуг	-	-	-	6	6
Т.11	Особливості ціноутворення в Інтернет-торгівлі	-	-	-	7	7
Т.12	Ціноутворення на фінансових ринках	-	-	-	7	7
ЗМ 4. Ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності. (Теми 13-14)						
Т.13	Ціни та ціноутворення на світовому ринку	-	-	-	7	7
Т.14	Умови «ІНКОТЕРМС»	-	-	-	7	7
ЗМ 5. Взаємодія оподаткування та ціноутворення. (Теми 15-16)						
Т.15	Оподаткування в ціноутворенні	1	2	-	7	10
Т.16	Трансфертне ціноутворення	-	-	-	9	9
Індивідуальне науково-дослідне завдання		-	-	2	7	7
Форма контролю – контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40хв.)						
Всього по модулю		2	2	2	54	60
Форма підсумкового контролю – Екзамен						
Разом годин з курсу:		4	4	2	110	120

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Ціни і ціноутворення: теоретико-методологічний аспект.

Тема 1. Теоретичні основи ціноутворення

Питання лекційного заняття:

1. Вступ.
2. Домінуючі концепції у теорії походження цін та ціноутворення.
3. Кон'юнктура ринку та ціноутворюючі фактори.

Питання семінарського заняття:

1. Домінуючі концепції у теорії походження цін та ціноутворення.
2. Кон'юнктура ринку та ціноутворюючі фактори.
3. Типи конкурентного середовища.
4. Фактори впливу на сучасні тенденції ціноутворення.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Типи конкурентного середовища.
2. Фактори впливу на сучасні тенденції ціноутворення.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення ціни як економічної категорії.
2. Поясніть в чому полягає взаємозв'язок ціноутворення з маркетингом?
3. Назвіть макроекономічні фактори, які необхідно враховувати для прогнозування цін та планування обсягів виробництва.
4. Охарактеризуйте відмінності формування цін в умовах ринку та централізований, плановій економіці.
5. Поясніть суть процесу ціноутворення.
6. Які домінуючі концепції у теорії походження цін та ціноутворення Вам відомі?
7. Поясніть суть абстрактної та конкретної праці.
8. Дайте визначення поняттю «кон'юнктура ринку».
9. Назвіть та охарактеризуйте фактори впливу на динаміку цін.
10. Дайте визначення поняттю «конкуренція».

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 2. Аналіз попиту і оцінка його еластичності

Питання лекційного заняття:

1. Суть попиту та форми його представлення.
2. Еластичність попиту: її види та методика визначення.
3. Застосування цінової еластичності попиту в ціноутворенні

Питання семінарського заняття:

1. Суть попиту.
2. Форми представлення попиту.
3. Види та методика визначення коефіцієнтів еластичності попиту.
4. Застосування цінової еластичності попиту в ціноутворенні.
5. Практичні способи визначення попиту та його цінової еластичності.
6. Цінові та нецінові фактори впливу на попит.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Практичні способи визначення попиту та його цінової еластичності.
2. Цінові та нецінові фактори впливу на попит.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть сутність понять «попит», «індивідуальний попит», та «ринковий попит».
2. Назвіть формули математичних виражень функції попиту та функції попиту від ціни.
3. Перерахуйте форми представлення залежності величини попиту від ціни.
4. Зобразіть графічно та охарактеризуйте функцію попиту з ціновими порогами.
5. Назвіть причини виникнення цінових точок на кривій попиту.
6. Дайте визначення поняттю «еластичність».
7. Що розуміють під коефіцієнтом лінійної еластичності попиту за ціною?
8. Поясніть можливі чисельні значення коефіцієнта цінової еластичності попиту.
9. Наведіть приклад товарів, на які існує нееластичний попит.
10. В яких випадках попит може бути одиничноеластим?

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 3. Види, структура та функції цін.

Питання лекційного заняття:

1. Система цін та її складові.
2. Класифікаційні ознаки цін.
3. Структура та елементи ціни.

Питання семінарського заняття:

1. Система цін та її складові.
2. Класифікаційні ознаки цін.
3. Види ціни за формою організації торгівлі
4. Види цін, які використовуються в обліку, статистиці, аналізі, плануванні й оподаткуванні
5. Структура та елементи ціни.
6. Функції ціни у ринковій економіці.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Види ціни за формою організації торгівлі
2. Види цін, які використовуються в обліку, статистиці, аналізі, плануванні й оподаткуванні
3. Функції ціни у ринковій економіці.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть підсистеми єдиної системи цін.
2. Охарактеризуйте фактори, від яких залежать ціни внутрішнього ринку.
3. Які ціни входять до системи цін внутрішнього ринку?
4. Дайте характеристику видам цін в за ступенем їх регулювання.
5. Назвіть види цін за терміном їх дії.
6. Перерахуйте види цін за територією їх дії.
7. Поясніть суть ціни «франко».
8. За якими методами можуть встановлюватись ціни в залежності від ступеню новизни товару.
9. Дайте визначення поняттю «психологічні ціни».
10. Назвіть які елементи входять до структури ціни.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 4. Методологія ціноутворення.

Питання лекційного заняття:

1. Поняття методології ціноутворення. Принципи ціноутворення.
2. Витратні методи встановлення ціни.
3. Ринкові методи встановлення ціни.

Питання семінарського заняття:

1. Поняття методології ціноутворення. Принципи ціноутворення.
2. Витратні методи встановлення ціни.
3. Типи цін розрахованих на основі витрат.
4. Ринкові методи встановлення ціни.
5. Метод визначення економічної цінності товару для покупця.
6. Загальна характеристика параметричних методів ціноутворення.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Типи цін розрахованих на основі витрат.
2. Метод визначення економічної цінності товару для покупця.
3. Загальна характеристика параметричних методів ціноутворення.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що розуміють під поняттям «методологія ціноутворення»?
2. Перерахуйте основні принципи ціноутворення.
3. Поясніть принцип цільової направленості цін.
4. Які основні методи встановлення ціни?
5. Охарактеризуйте сферу застосування витратних методів ціноутворення.
6. Назвіть переваги та недоліки витратних методів встановлення ціни.
7. Коротко охарактеризуйте метод формування ціни товару на основі витрат виробництва.
8. Які види витрат існують за способом обчислення на одиницю продукції?
9. Назвіть переваги ринкових методів ціноутворення.
10. На які чинники орієнтуються підприємства при використанні ринкових методів ціноутворення?

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 5. Державне регулювання цін

Питання лекційного заняття:

1. Необхідність державного регулювання цін.
2. Методи та форми державного регулювання цін.
3. Державне регулювання цін монопольних утворень.
4. Державний контроль за дотриманням дисципліни цін.

Питання семінарського заняття:

1. Необхідність державного регулювання цін.
2. Методи та форми державного регулювання цін.
3. Державне регулювання цін монопольних утворень.
4. Державний контроль за дотриманням дисципліни цін.
5. Світовий досвід державного регулювання цін.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Державне регулювання цін монопольних утворень.
2. Світовий досвід державного регулювання цін.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть сутність державного регулювання цін.
2. Назвіть основні цілі державного регулювання цін.
3. Які основні нормативними документами в сфері регулювання цін та тарифів в Україні?
4. Перерахуйте прямі методи регулювання цін.
5. Наведіть приклад заморожування цін на окремі групи товарів.
6. Назвіть форми державного регулювання вільних (договірних) цін.
7. Охарактеризуйте роль держави при регулюванні вільних цін.
8. Назвіть на яку продукцію, товари та послуги встановлюються державнірегульовані ціни і тарифи.
9. Які основні форми державного непрямого регулювання цін?
10. Охарактеризуйте фінансово-кредитний механізм як форму державного непрямого регулювання цін.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Змістовний модуль 2. Маркетингова цінова політика.

Тема 6. Цінова політика підприємства.

Питання лекційного заняття:

1. Основні фактори та умови ціноутворення на різних типах ринків.
2. Сутність цінової політики підприємства.
3. Особливості встановлення кінцевої ціни товару.

Питання семінарського заняття:

1. Основні фактори та умови ціноутворення на різних типах ринків.
2. Сутність цінової політики підприємства.
3. Види цілей цінової політики
4. Особливості встановлення кінцевої ціни товару.
5. Встановлення кінцевої ціни за географічним принципом

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Види цілей цінової політики.
2. Встановлення кінцевої ціни за географічним принципом.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть особливості встановлення цін в умовах досконалої конкуренції.
2. Які типи ринків можливо віднести до недосконалої конкуренції?
3. Що розуміють під поняттям «цінова політика»?

4. Перерахуйте етапи встановлення вихідної ціни (цінової політики).
5. Коротко охарактеризуйте другий етап встановлення вихідної ціни: оцінка попиту.
6. Охарактеризуйте цілі цінової політики підприємства засновані на прибутку.
7. Дайте характеристику цілі «лідерство по якості товару».
8. Поясніть суть поняття «порог беззбитковості товару».
9. Охарактеризуйте обмеження з боку держави як зовнішній фактор впливу на ціну.
10. Перерахуйте додаткові умови встановлення кінцевої ціни товару.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 7. Цінові знижки та надбавки

Питання лекційного заняття:

1. Суть та види цінових знижок.
2. Вплив знижок на фінансовий стан підприємства.
3. Уцінка товарів як інструмент цінової політики.

Питання семінарського заняття:

1. Суть та види цінових знижок.
2. Вплив знижок на фінансовий стан підприємства.
3. Уцінка товарів як інструмент цінової політики.
4. Особливості використання цінових знижок і надбавок у деяких галузях народного господарства.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Особливості використання цінових знижок і надбавок у деяких галузях народного господарства.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Що розуміють під поняттям «знижка»?
2. Перерахуйте основні види знижок.
3. Назвіть переваги для виробника при використанні знижки «за кількість товару, який купується».
4. Поясніть суть сезонної знижки.
5. Наведіть приклад знижки «за плату готівкою».
6. Назвіть переваги для виробника при використанні знижки «за плату готівкою».
7. Розкрийте суть та наведіть приклад товарообмінного заліку.
8. Охарактеризуйте специфічні види знижок.
9. Дайте визначення «надбавка до ціни».
10. Поясніть роль торгових знижок або надбавок у товарному обігу підприємств.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 8. Маркетингові цінові стратегії

Питання лекційного заняття:

1. Класифікація цінових стратегій.
2. Цінове сегментування ринку.

3. Методи аналізу цінової динаміки.

Питання семінарського заняття:

1. Класифікація цінових стратегій.
2. Цінове сегментування ринку.
3. Методи аналізу цінової динаміки.
4. Методи непрямого маркетингового ціноутворення.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Методи непрямого маркетингового ціноутворення.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «маркетингова стратегія ціноутворення».
2. Назвіть мету маркетингової стратегія ціноутворення.
3. Які види цінових стратегій в залежності від рівня цін?
4. Охарактеризуйте стратегію східчастих премій (ковзної падаючої).
5. Назвіть умови при яких ефективна стратегія низьких цін.
6. На яких стадіях життєвого циклу товару може застосовуватись стратегія середніх цін (нейтральна стратегія)?
7. В яких формах реалізується стратегія диференційованих цін?
8. Поясніть суть стратегія дискримінаційних цін.
9. Які види цінових стратегій в залежності від рівня конкуренції?
10. Чому стратегія конкурентних цін в господарській практиці отримала назву «цінової війни»?

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Модуль 2.

Змістовний модуль 3. Специфіка вітчизняного ціноутворення.

Тема 9. Ціноутворення на ринку споживчих товарів

Питання лекційного заняття:

1. Структура ринку споживчих товарів.
2. Формування оптових та роздрібних цін на споживчі товари.
3. Ціноутворення в умовах інфляції.

Питання семінарського заняття:

1. Структура ринку споживчих товарів.
2. Формування оптових та роздрібних цін на споживчі товари.
3. Ціноутворення в умовах інфляції.
4. Особливості формування цін на продукцію сільського господарства.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Особливості формування цін на продукцію сільського господарства.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «ринок споживчих товарів та послуг».
2. Поясніть структуру ринку споживчих товарів та послуг.
3. Які існують класи споживчих товарів?
4. Охарактеризуйте відмінності товарів тривалого використання та повсякденного попиту.

5. Назвіть загальну особливість всіх споживчих товарів і послуг.
6. Поясніть зміни у попиті на нормальні товари та товари низької споживчої цінності.
7. Назвіть особливості роздрібно́ї торгівлі.
8. Охарактеризуйте функції роздрібно́ї торгівлі.
9. Перерахуйте складові елементи роздрібно́ї торгівлі.
10. Назвіть особливості встановлення цін у роздрібно́ї торгівлі.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 10. Специфіка ціноутворення в сфері послуг

Питання лекційного заняття:

1. Характеристика сфери послуг.
2. Методи ціноутворення на ринку послуг.
3. Особливості ціноутворення на окремі види послуг.

Питання семінарського заняття:

1. Характеристика сфери послуг.
2. Методи ціноутворення на ринку послуг.
3. Особливості ціноутворення на окремі види послуг.
4. Загальні правила ціноутворення в сфері послуг.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Загальні правила ціноутворення в сфері послуг.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте відмінності корисності послуг від корисності речових благ.
2. Дайте визначення поняттю «сфера послуг».
3. Поясніть різницю між окремими групами товарів і послуг в залежності від уречевленої складової.
4. Назвіть галузі обслуговування залежно від ролі в процесі відтворення та характеру потреб, що вони задовольняють.
5. Які особливості має сфера послуг в порівнянні із сферою матеріального виробництва товарів?
6. Назвіть принципи, на яких ґрунтується надання послуг.
7. Поясніть суть принцип необов'язковості використання при наданні послуг.
8. Дайте визначення поняттю «сервіс».
9. Охарактеризуйте суть жорсткого та м'якого сервісу.
10. Назвіть види сервісу за часом здійснення.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 11. Особливості ціноутворення в Інтернет-торгівлі

Питання лекційного заняття:

1. Характеристика ринку Інтернет-торгівлі.
2. Типологізація витрат при ціноутворенні в Інтернет-торгівлі.
3. Методи ціноутворення в Інтернет-торгівлі.

Питання семінарського заняття:

1. Характеристика ринку Інтернет-торгівлі.
2. Типологізація витрат при ціноутворенні в Інтернет-торгівлі.
3. Методи ціноутворення в Інтернет-торгівлі.
4. Сучасні фактори впливу на ціноутворення в Інтернет-торгівлі.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Сучасні фактори впливу на ціноутворення в Інтернет-торгівлі.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть параметри, які є необхідною умовою для того, щоб товар був прийнятним для Інтернет-торгівлі.
2. Які існують чинники, що обмежують розвиток онлайн-торгів?
3. Охарактеризуйте спеціалізовані цифрові та віртуальні товари.
4. Пропозиція яких послуг зумовлена існуванням Інтернет?
5. Назвіть новації ціноутворення в Інтернет, які обумовлюються специфікою Інтернет-комерції.
6. Що відноситься до витрат, пов'язаних з розробкою веб-сайту?
7. Назвіть етапи процедури розробки веб-сайту.
8. З яких елементів складається вартість пошукової оптимізації сайту?
9. Дайте визначення поняттю «банер».
10. Розкрийте сутність контекстної реклами.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 12. Ціноутворення на фінансових ринках

Питання лекційного заняття:

1. Організаційно-економічна складова процесів ціноутворення на фінансовому ринку
2. Система цін фінансового ринку та їх класифікація
3. Механізм забезпечення ціноутворення на фінансовому ринку

Питання семінарського заняття:

1. Організаційно-економічна складова процесів ціноутворення на фінансовому ринку
2. Система цін фінансового ринку та їх класифікація
3. Механізм забезпечення ціноутворення на фінансовому ринку
4. Основні теорії фінансового ринку, пов'язані з походженням ціни
5. Роль ціни в забезпеченні рівноваги фінансового ринку

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні теорії фінансового ринку, пов'язані з походженням ціни
2. Роль ціни в забезпеченні рівноваги фінансового ринку

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть показники, за якими визначається ефективність фінансового ринку.
2. Розкрийте сутність ціноутворення як процесу формування цін на фінансовому ринку.

3. Дайте визначення поняттю «ціна на фінансовому ринку».
4. Охарактеризуйте принципи, на яких базується система формування цін фінансового ринку.
5. Дайте характеристику традиційним факторам впливу на ціноутворення на фінансовому ринку.
6. Поясніть структуру фінансового ринку за групами фінансових ресурсів.
7. Хто є учасниками ціноутворення на фінансовому ринку?
8. Що розуміється під інфраструктурними учасниками фінансового ринку?
9. Назвіть склад фінансових інструментів, які обслуговують операції на різних сегментах фінансового ринку.
10. Що являє собою похідний попит на фінансові інструменти?

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Змістовний модуль 4. Ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності.

Тема 13. Ціни та ціноутворення на світовому ринку

Питання лекційного заняття:

1. Структура та ціноутворюючі фактори світового ринку.
2. Види світових цін та їх характеристика.
3. Встановлення цін на експортно-імпортну продукцію.

Питання семінарського заняття:

1. Структура та ціноутворюючі фактори світового ринку.
2. Види світових цін та їх характеристика.
3. Встановлення цін на експортно-імпортну продукцію.
4. Основні ціноутворюючі чинники ціноутворення на світовому ринку.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні ціноутворюючі чинники на світовому ринку

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «світовий ринок».
2. Назвіть функції світового ринку як системи економічних відносин.
3. Поясніть характерні риси ціноутворення на світових ринках.
4. З урахуванням яких принципів формуються світові ціни?
5. Що входить до складу світового товарного ринку?
6. Які товари пропонуються на світовому ринку позичкових капіталів?
7. Розкрийте суть поняття «інтернаціональна вартість» товарів та послуг.
8. Дайте визначення поняттю «кліринг».
9. Назвіть ознаки, за якими можна класифікувати світові ціни.
10. Які види світових цін поділяються в залежності від типу ринку?

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 14. Умови «ІНКОТЕРМС»

Питання лекційного заняття:

1. Суть та значення «Міжнародних правил тлумачення торгових термінів ІНКОТЕРМС».
2. Врахування в цінах умов доставки за ІНКОТЕРМС.

Питання семінарського заняття:

1. Суть та значення «Міжнародних правил тлумачення торгових термінів ІНКОТЕРМС».
2. Врахування в цінах умов доставки за ІНКОТЕРМС.
3. Оптимізація умов постачання.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Оптимізація умов постачання.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Поясніть з якою метою Міжнародною торгівельною палатою були розроблені міжнародні торгівельні правила тлумачення торгових термінів – “ІНКОТЕРМС”?
2. Що являють собою торгівельні правила тлумачення торгових термінів – “ІНКОТЕРМС”?
3. Назвіть особливості використання правил ІНКОТЕРМС.
4. В чому полягає роль ІНКОТЕРМС у ціноутворенні?
5. Дайте визначення поняття «інвойсні ціни».
6. Перерахуйте категорії цін на які поділяються умови ІНКОТЕРМС.
7. Які види цін застосовуються тільки при перевезенні товару морським та внутрішнім водним транспортом?
8. За якою категорією цін покупець одержує готовий до відправлення товар?
9. Дайте коротку характеристику категорії «F» умов ІНКОТЕРМС.
10. Які умови ІНКОТЕРМС передбачають, що в обов'язки покупця входять вибір перевізника, укладання з ним договору перевезення?

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Змістовний модуль 5. Взаємодія оподаткування та ціноутворення.**Тема 15. Оподаткування в ціноутворенні****Питання лекційного заняття:**

1. Взаємозв'язок податків і ціноутворюючих чинників.
2. Загальна характеристика впливу податків на ціни.
3. Перекладання податків в ціноутворенні.

Питання семінарського заняття:

1. Взаємозв'язок податків і ціноутворюючих чинників.
2. Загальна характеристика впливу податків на ціни.
3. Перекладання податків в ціноутворенні.
4. Роль податків в регулюванні попиту і пропозиції.
5. Проблема розподілу податкового тягаря.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Роль податків в регулюванні попиту і пропозиції.
2. Проблема розподілу податкового тягаря.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Назвіть спільні функції податків та цін.

2. Що розуміють під “впливом податків на ціну”?
3. Поясніть суть прямого впливу податків на ціни.
4. Які податки здійснюють опосередкований вплив на ціни?
5. Назвіть податки, які здійснюють прихований вплив на ціни.
6. Наведіть приклад обов’язкових платежів, які входять до складу собівартості продукції.
7. Охарактеризуйте основні тенденції у сфері особистого прибуткового оподаткування у розвинених країнах.
8. Що відбувається з часткою податків у внутрішній ціні при низькорентабельній діяльності підприємства?
9. Як змінюється частка податків у експортній ціні при підвищенні трудомісткості виробництва?
10. Поясніть суть розподілу податкового тягаря між виробниками і споживачами.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

Тема 16. Трансфертне ціноутворення

Питання лекційного заняття:

1. Правила та процедури трансфертного ціноутворення
2. Керівництво ОЕСР. Принцип «протягнутої руки».
3. Основи методики трансфертного ціноутворення.

Питання семінарського заняття:

1. Правила та процедури трансфертного ціноутворення
2. Керівництво ОЕСР. Принцип «протягнутої руки».
3. Основи методики трансфертного ціноутворення.
4. Зарубіжний досвід застосування трансфертного ціноутворення
5. Джерела інформації для проведення податкового контролю операцій із трансфертним ціноутворенням

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Зарубіжний досвід застосування трансфертного ціноутворення
2. Джерела інформації для проведення податкового контролю операцій із трансфертним ціноутворенням

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Аналіз використання зарубіжного досвіду антимонопольної практики і можливість його використання на Україні.
2. Роль податків в регулюванні попиту і пропозиції.
3. Формування цін підприємствами в умовах ризику.
4. Особливості використання цінових знижок і надбавок у різних галузях народного господарства.
5. Особливості ціноутворення під час приватизації.
6. Визначення цін в умовах інфляції.

Перелік питань для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняттю «трансфертне ціноутворення».
2. З якою метою правила трансфертного ціноутворення у більшості країн світу були розроблені та затверджені на законодавчому рівні?
3. Наведіть назву ціни, що застосовується з метою оподаткування. Відповідно до чинного законодавства.

4. Назвіть існуючі узагальнення до звичайної ціни.
5. Охарактеризуйте принципи застосування трансфертного ціноутворення.
6. З якою метою проводиться визначення ціни під час здійснення контрольованих операцій?
7. В чому полягає суть принципу «протягнутої руки»?
8. Які операції вважаються контрольованими відповідно до Податкового кодексу України?
9. Охарактеризуйте суть зіставних операцій.
10. Назвіть елементи контрольованої та зіставних операцій.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1-4]

Допоміжна: [6-8]

Інформаційні ресурси Інтернет: [1, 2]

Міжнародні видання: [1, 2]

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.1.

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 2 бали.

Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського / лабораторного / практичного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання MOODLE (максимально до 5 балів).

Таблиця 4.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Ціноутворення»

Структура розподілу балів за семінарські заняття для здобувачів вищої освіти денної форми з навчальної дисципліни є наступною:

Модулі	Модуль 1 - (21 балів)							Контрольний захід №1	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (екзамен)	
Загальна кількість балів за модулем №1	21										7
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7,8				
Відповідь на семінарському занятті	2	2	2	2	2	2	2				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи										
Модулі	Модуль 2 - (29 балів)							Контрольний захід №2			
Загальна кількість балів за модулем №2	29										7
Теми	T.9,10	T.11,12	T.13,14		T.15,16						
Відповідь на семінарських заняттях	2	2	2		2						
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи										
Індивідуальна робота	9										

Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти MOODLE	5			
--	---	--	--	--

Таблиця 4.2

Структура розподілу балів за семінарські заняття для здобувачів вищої освіти заочної форми з навчальної дисципліни є наступною:

Модулі	Модуль 1 - (10балів)							Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (екзамен)		
Загальна кількість балів за модулем №1	10										
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7,8				
Відповідь на семінарському занятті	-	-	10	-	-	-	-				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи										
Модулі	Модуль 2 - (40 балів)									Контрольний захід	
Загальна кількість балів за модулем №2	40					15					
Теми	T.9,10	T.11,12	T.13,14		T.15	T.16					
Відповідь на семінарських заняттях	-	-	-		10	-					
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи										
Індивідуальна робота	15										
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти MOODLE	-										

Таблиця 4.3

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях (денна форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Таблиця 4.4

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях (заочна форма навчання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт (денна форма навчання).

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 7 балів.

Критерії оцінювання контрольної роботи (заочна форма навчання).

Формою контролю є контрольна робота, яка проводиться у письмовій формі та оцінюється від 0 до 15 балів.

Таблиця 4.5

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання (денна/заочна)
Теоретичні питання	3(1,5×2)/ 4(2×2)
Тестовий блок	2(10×0,2)/ 5(10×0,5)
Практичні завдання	2(1×2)/ 6(3×2)
Всього	7/15

Таблиця 4.6

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання (денна/заочна)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	3/4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1,5/2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,5-1,5/0,5-2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.7

Критерії оцінювання тестового блоку (денна/заочна)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі визначення та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	0,2/0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише одного визначення та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	0,1/0,25
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень.	0

Таблиця 4.8

Критерії оцінювання практичних завдань (денна/заочна)

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розв'язав всі практичні завдання та надав розгорнуті пояснення до них з обґрунтуванням відповіді.	2/6
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розв'язав одне практичне завдання та надав розгорнуте пояснення з обґрунтуванням відповіді.	1/3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розв'язав жодного практичного завдання.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота для денної проводиться у формі реферату, презентації, проектів або інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 9 балів.

Індивідуальна робота для заочної форми проводиться у формі реферату, презентації, проектів або інших формах описаних робочою програмою або методичною розробкою і оцінюється від 0 до 15 балів.

Таблиця 4.9

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти (денна/заочна)

Кількість балів	Критерії оцінювання
9/15	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовки по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднані, проаналізовані та узагальнені висновками.
4,5/7,5	Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовки презентації.
0	Не написання реферату та презентації по ньому.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання УДФСУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.10):

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Таблиця 4.11

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен/диференційований залік	залік
40-50	A	відмінно	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
40-44	B	дуже добре	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
35-39	C	добре			
30-34	D	задовільно	Середній (репродуктивний)	задовільно	
25-29	E	достатньо			
17-24	FX	незадовільно з можливістю повторного	Низький	незадовільно	не зараховано

		складання семестрового контролю	(рецептивно-продуктивний)		
0-16	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту			

Результати складання екзамену оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться в відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань;
- виступи на наукових заходах;
- індивідуально-дослідне завдання.
- комп'юторне тестування у системі дистанційної освіти Moodle;
- екзамен.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формами поточного контролю є: наукові дискусії, усне та письмове опитування на семінарських заняттях. Здобувачі, що вивчають курс виконують дві контрольні роботи з кожного навчального модулю.

По завершенню вивчення курсу, студенти пишуть екзаменаційну роботу, яка є формою підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Перелік питань до поточного контролю Модуль 1

1. Домінуючі концепції у теорії походження цін та ціноутворення.
2. Кон'юнктура ринку та ціноутворюючі фактори.
3. Типи конкурентного середовища.
4. Фактори впливу на сучасні тенденції ціноутворення
5. Суть попиту.
6. Форми представлення попиту.
7. Види та методика визначення коефіцієнтів еластичності попиту.
8. Застосування цінової еластичності попиту в ціноутворенні.
9. Практичні способи визначення попиту та його цінової еластичності.
10. Цінові та нецінові фактори впливу на попит.
11. Система цін та її складові.
12. Класифікаційні ознаки цін.
13. Види ціни за формою організації торгівлі
14. Види цін, які використовуються в обліку, статистиці, аналізі, плануванні й оподаткуванні
15. Структура та елементи ціни.
16. Функції ціни у ринковій економіці.
17. Поняття методології ціноутворення. Принципи ціноутворення.
18. Витратні методи встановлення ціни.
19. Типи цін розрахованих на основі витрат.
20. Ринкові методи встановлення ціни.
21. Метод визначення економічної цінності товару для покупця.
22. Загальна характеристика параметричних методів ціноутворення.
23. Необхідність державного регулювання цін.
24. Методи та форми державного регулювання цін.

25. Державне регулювання цін монопольних утворень.
26. Державний контроль за дотриманням дисципліни цін.
27. Світовий досвід державного регулювання цін.
28. Основні фактори та умови ціноутворення на різних типах ринків.
29. Сутність цінової політики підприємства.
30. Види цілей цінової політики
31. Особливості встановлення кінцевої ціни товару.
32. Встановлення кінцевої ціни за географічним принципом
33. Суть та види цінових знижок.
34. Вплив знижок на фінансовий стан підприємства.
35. Уцінка товарів як інструмент цінової політики.
36. Особливості використання цінових знижок і надбавок у деяких галузях народного господарства.
37. Класифікація цінових стратегій.
38. Цінове сегментування ринку.
39. Методи аналізу цінової динаміки.
40. Методи непрямого маркетингового ціноутворення.

Модуль 2.

1. Структура ринку споживчих товарів.
2. Формування оптових та роздрібних цін на споживчі товари.
3. Ціноутворення в умовах інфляції.
4. Особливості формування цін на продукцію сільського господарства.
5. Характеристика сфери послуг.
6. Методи ціноутворення на ринку послуг.
7. Особливості ціноутворення на окремі види послуг.
8. Загальні правила ціноутворення в сфері послуг.
9. Характеристика ринку Інтернет-торгівлі.
10. Типологізація витрат при ціноутворенні в Інтернет-торгівлі.
11. Методи ціноутворення в Інтернет-торгівлі.
12. Сучасні фактори впливу на ціноутворення в Інтернет-торгівлі.
13. Організаційно-економічна складова процесів ціноутворення на фінансовому ринку
14. Система цін фінансового ринку та їх класифікація
15. Механізм забезпечення ціноутворення на фінансовому ринку
16. Основні теорії фінансового ринку, пов'язані з походженням ціни
17. Роль ціни в забезпеченні рівноваги фінансового ринку
18. Структура та ціноутворюючі фактори світового ринку.
19. Види світових цін та їх характеристика.
20. Встановлення цін на експортно-імпорتنу продукцію.
21. Основні ціноутворюючі чинники ціноутворення на світовому ринку.
22. Суть та значення «Міжнародних правил тлумачення торгових термінів ІНКОТЕРМС».
23. Врахування в цінах умов доставки за ІНКОТЕРМС.
24. Оптимізація умов постачання.
25. Взаємозв'язок податків і ціноутворюючих чинників.
26. Загальна характеристика впливу податків на ціни.
27. Перекладання податків в ціноутворенні.
28. Роль податків в регулюванні попиту і пропозиції.
29. Проблема розподілу податкового тягаря.
30. Правила та процедури трансфертного ціноутворення
31. Керівництво ОЕСР. Принцип «протягнутої руки».
32. Основи методики трансфертного ціноутворення.
33. Зарубіжний досвід застосування трансфертного ціноутворення
34. Джерела інформації для проведення податкового контролю операцій із трансфертним ціноутворенням.

Перелік питань до екзамену

1. Домінуючі концепції у теорії походження цін та ціноутворення.
2. Кон'юнктура ринку та ціноутворюючі фактори.
3. Типи конкурентного середовища.
4. Фактори впливу на сучасні тенденції ціноутворення
5. Суть попиту.
6. Форми представлення попиту.
7. Види та методика визначення коефіцієнтів еластичності попиту.
8. Застосування цінової еластичності попиту в ціноутворенні.
9. Практичні способи визначення попиту та його цінової еластичності.
10. Цінові та нецінові фактори впливу на попит.
11. Система цін та її складові.
12. Класифікаційні ознаки цін.
13. Види ціни за формою організації торгівлі
14. Види цін, які використовуються в обліку, статистиці, аналізі, плануванні й оподаткуванні
15. Структура та елементи ціни.
16. Функції ціни у ринковій економіці.
17. Поняття методології ціноутворення. Принципи ціноутворення.
18. Витратні методи встановлення ціни.
19. Типи цін розрахованих на основі витрат.
20. Ринкові методи встановлення ціни.
21. Метод визначення економічної цінності товару для покупця.
22. Загальна характеристика параметричних методів ціноутворення.
23. Необхідність державного регулювання цін.
24. Методи та форми державного регулювання цін.
25. Державне регулювання цін монопольних утворень.
26. Державний контроль за дотриманням дисципліни цін.
27. Світовий досвід державного регулювання цін.
28. Основні фактори та умови ціноутворення на різних типах ринків.
29. Сутність цінової політики підприємства.
30. Види цілей цінової політики
31. Особливості встановлення кінцевої ціни товару.
32. Встановлення кінцевої ціни за географічним принципом
33. Суть та види цінових знижок.
34. Вплив знижок на фінансовий стан підприємства.
35. Уцінка товарів як інструмент цінової політики.
36. Особливості використання цінових знижок і надбавок у деяких галузях народного господарства.
37. Класифікація цінових стратегій.
38. Цінове сегментування ринку.
39. Методи аналізу цінової динаміки.
40. Методи непрямого маркетингового ціноутворення.
41. Структура ринку споживчих товарів.
42. Формування оптових та роздрібних цін на споживчі товари.
43. Ціноутворення в умовах інфляції.
44. Особливості формування цін на продукцію сільського господарства.
45. Характеристика сфери послуг.
46. Методи ціноутворення на ринку послуг.
47. Особливості ціноутворення на окремі види послуг.
48. Загальні правила ціноутворення в сфері послуг.
49. Характеристика ринку Інтернет-торгівлі.
50. Типологізація витрат при ціноутворенні в Інтернет-торгівлі.
51. Методи ціноутворення в Інтернет-торгівлі.

52. Сучасні фактори впливу на ціноутворення в Інтернет-торгівлі.
53. Організаційно-економічна складова процесів ціноутворення на фінансовому ринку
54. Система цін фінансового ринку та їх класифікація
55. Механізм забезпечення ціноутворення на фінансовому ринку
56. Основні теорії фінансового ринку, пов'язані з походженням ціни
57. Роль ціни в забезпеченні рівноваги фінансового ринку
58. Структура та ціноутворюючі фактори світового ринку.
59. Види світових цін та їх характеристика.
60. Встановлення цін на експортно-імпорتنу продукцію.
61. Основні ціноутворюючі чинники ціноутворення на світовому ринку.
62. Суть та значення «Міжнародних правил тлумачення торгових термінів ІНКОТЕРМС».
63. Врахування в цінах умов доставки за ІНКОТЕРМС.
64. Оптимізація умов постачання.
65. Взаємозв'язок податків і ціноутворюючих чинників.
66. Загальна характеристика впливу податків на ціни.
67. Перекладання податків в ціноутворенні.
68. Роль податків в регулюванні попиту і пропозиції.
69. Проблема розподілу податкового тягаря.
70. Правила та процедури трансфертного ціноутворення
71. Керівництво ОЕСР. Принцип «протягнутої руки».
72. Основи методики трансфертного ціноутворення.
73. Зарубіжний досвід застосування трансфертного ціноутворення
74. Джерела інформації для проведення податкового контролю операцій із трансфертним ціноутворенням.

Перелік питань з курсу (для заочної форми навчання)

1. Фактори формування рівня ринкової ціни.
2. Структура ціни виробництва, відпускної ціни виробника, ціни оптової та роздрібно-торгівлі.
3. Залежність ціноутворення виробника від типу конкурентності ринку
4. Класифікація цін за їх видами.
5. Законодавство України про ціноутворення. Державний контроль за цінами.
6. Методи розрахунку собівартості продукції по прямих та повних витратах.
7. Визначення цільового прибутку та включення прибутку в ціну.
8. Податки у структурі ціни.
9. Надбавки торгівлі у структурі ціни, їх призначення та склад.
10. Види надбавок до ціни виробника за якість товару та їх розрахунок.
11. Цілі та види цінової політики підприємства.
12. Цінова тактика підприємства на ринку при визначенні ціни продажу.
13. Основні цінові стратегії підприємства.
14. Етапи розробки цінової політики підприємства.
15. Сутність витратного ціноутворення.
16. Сутність "ціннісного" ціноутворення з орієнтацією на ринковий попит.
17. Методи витратного ціноутворення.
18. Методи ціноутворення з орієнтацією на попит споживачів
19. Методи ціноутворення "директ-кост" та "стандарт-кост".
20. Включення умов поставки в контрактну ціну.
21. Види контрактних цін та розрахунок ціни виконання контракту.
22. Особливості ціноутворення на різних стадіях життєвого циклу товару.
23. Методи встановлення біржової, аукціонної та тендерної ціни.
24. Параметричний ряд продукції та методи нормативно - параметричного ціноутворення.

25. Види знижок до цін та їх розрахунок.
26. Сутність цінової та нецінової конкуренції
27. Структура експортної ціни. Аналіз інформації для розрахунку експортної Ціни
28. Основні фактори та умови ціноутворення на різних типах ринків.
29. Сутність цінової політики підприємства.
30. Види цілей цінової політики

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

8.1. Основна:

1. Колесніков О.В. Ціноутворення: навчальний посібник, 4-е видання. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 156 с.
2. Літвінов Ю.І., Останкова Л.А., Літвінова Т.М., Підгорна О.В. Ціноутворення в умовах ринку: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2017. 400с.
3. Макаренко Н.О., Лищенко М.О. Маркетингове ціноутворення. Теоретичні основи: навч. посіб. Буринь: ПП «Буринська районна друкарня», 2020. 129 с.
4. Л. Останкова, Ю. Літвінов, Т. Літвінова, О. Підгорна. Ціноутворення в умовах ринку: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2017. 400с.
5. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 284 с.
6. Агєєв, Є. Я. Ціноутворення: теорія та практикум : навч. посіб. / Є.Я. Агєєв, Т.В. Шахматова, С.В. Піча. – Львів : Новий Світ-2000, 2012. – 374 с.

8.2. Допоміжна:

1. Андрусь О. І. Особливості державного регулювання ціноутворення в промислово розвинених країнах / Андрусь О. І. // Економічний вісник НТУУ «КПІ» : збірник наукових праць. – 2016. – № 13. – С. 3–9.
2. Апанасенко К.І. Правове регулювання ціноутворення на продовольчі товари в Україні: основні способи і напрями / К.І. Апанасенко // Вісник господарського судочинства. – 2015. – №3. – С.143–153.
3. Балабанова Л.В. Цінова політика торговельного підприємства в умовах маркетингової орієнтації : монографія / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак – Донецьк: ДонДУЕТ ім. М.Туган-Барановського, 2003. — 149 с.
4. Булана О. О. Вплив трансфертного ціноутворення на здійснення митної оцінки товарів / О.О. Булана // Економіка і прогнозування. – 2015. – № 2. – С. 59–71. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2015_2_7.
5. Дмитрик О. О. Трансфертне ціноутворення в Україні та європейських державах / О.О. Дмитрик // Адаптація до права ЄС регулювання економіки України в сучасних умовах : зб. наук. пр. (за матеріалами «Круглого столу», м. Харків, 26 трав. 2015 р.). – Харків, 2015. – С. 160–166.
6. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навчальний посібник / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. - 298 с. - (Серія "На допомогу студенту" УДФСУ, т. 21).
7. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посіб. / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, П.В. Круш та ін. – [2-е вид., перероб. та доп.]. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 226 с.
8. Жегус О.В. Теорія та практика ціноутворення у системі маркетингу: монографія / О.В. Жегус, Л.О. Попова, Т.М. Парцирна. – Х. : ХДУХТ, 2013. –250 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/>
9. Індекси цін виробників :Статистичний збірник/ За редакцією І.М. Жук – К.: Держкомстат України, 2017. – 153 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2017/zb/03/zb_itsv2016pdf.zip

10. Король В. І. Законодавчі засади трансфертного ціноутворення у зовнішньоекономічній сфері / В. І. Король // Приватне право і підприємництво. - 2016. - Вип. 15. - С. 171-174. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prip_2016_15_44
11. Кузнєцова Л.В. Ціноутворення в банківській справі : підручник / Л.В. Кузнєцова, Л.В. Жердецька. – Одеса : Видавництво «Атлант», 2008. – 320 с.
12. Лев М.Ю. Ценообразование : учебник / М.Ю.Лев. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. – 719 с.
13. Литвиненко Я.В. Сучасна політика ціноутворення : навч. посіб. / Я.В. Литвиненко. – [2-е вид., випр. і доп.]. – К. : МАУП, 2004. – 240 с.
14. Ліпич М. А. Аномалії ціноутворення на фондовому ринку України / М. А. Ліпич // Регіональна економіка. – 2015. – № 1. – С. 184–192. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2015_1_24.
15. Настанови ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній та податкових служб від 22 липня 2010р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://auditconsult.biz/tzo/0.pdf>.
16. Основи економічної науки [Текст]: 2-ге вид. допов. і перероб. Навч. посіб. для студентів, які здобувають перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, В. В. Мартиненко та ін. – К.: Видавничий центр “Кафедра”, 2017. – 212 с.
17. Податкова діяльність держави в умовах становлення інформаційної постіндустріальної економіки : монографія / [Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін.]. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 362 с. – (Серія “Податкова та митна справа в Україні”, т 107).
18. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 (із змінами та доповненнями) // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
19. Порядок попереднього узгодження цін у контрольованих операціях, за результатами якого укладаються договори, що мають односторонній, двосторонній та багатосторонній характер, для цілей трансфертного ціноутворення / Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 р. № 504. – [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504-2015-%D0%BF>
20. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР (зі змінами та доповненнями) / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>
21. Про захист економічної конкуренції / Закон України від 11.01.2001р. № 2210-III (із змінами та доповненнями) / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
22. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ (зі змінами та доповненнями) / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
23. Про підприємництво / Закон України від 07.02.1991 р. № 698-ХІІ (із змінами та доповненнями) / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
24. Про товарну біржу / Закон України від 10.12.1991 № 1956-ХІІ (із змінами та доповненнями) / Верховна Рада України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>
25. Рішення про Правила визначення країни походження товарів / міжнародний документ від 30.11.2000р. – [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_484
26. Стратегічні засади ціноутворення за умов ризику та невизначеності в системі інноваційного розвитку економічної системи України : монографія / В.М. Гончаров, Д.В. Солоха, С.Л. Гладка, О.П. Висоцький. – Луганськ: Вид-во СХУ ім.В.Даля, 2007. – 208 с.
27. Сус Л. М. Особливості цінової політики та ціноутворення в Україні / Л. М. Сус // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2016. - № 1. - С. 272-275. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_1_49

28. Сучасні економічні теорії : навч. посіб. / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, М.М. Теліщук та ін. – [2-е вид., перероб. та доп.]. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 224 с.

29. Шпичак О. М. Проблеми ціноутворення в контексті купівельної спроможності населення та інфляційних процесів / О. М. Шпичак // Економіка АПК. - 2016. - № 6. - С. 59-70. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2016_6_8.

8.3. Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Електронна бібліотека підручників «Info-Library.com» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://info-library.com/>

2. Електронна інтернет онлайн "Бібліотека Студента UaRus" // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studentbooks.com.ua/>

3. Офіційний сайт Верховної Ради України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/ru>

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.consumer.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Інкотермс 2010 в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.incoterms.zed.ua/>

8. Офіційний сайт Кабінету міністрів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>

9. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва та розвитку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/>

8.4. Міжнародні видання:

1. Addressing Base Erosion and Profit Shifting (Russian version) [Electronic resource]. — Paris: OECD Publishing, 2013. — 112 p. — Mode of access: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264201262ru>

2. American Economic Journal: Journal of Economic Literature [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.aeaweb.org/journals/jel>

3. Marshall A. Principles of Economics / A. Marshall. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.econlib.org/library/Marshall/marP.html>

4. Matselyukh N.P. Fundamentals of pricing in the financial market / N.P. Matselyukh // Středoevropský věstník pro vědu a výzkum. – Praha, 2015. – NR 5(18) – P. 14–21.

5. McConnell, Brue Flynn. Economics. Principles Problems, and Policies // [Електронний ресурс] / McConnell, Brue Flynn. - Режим доступу: http://www.califaxprinters.com/mba_books/EB%20McConnell%20Econ.18e.pdf

6. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations and Transfer Pricing Features of Selected Countries 2013. – IBFD, 2013. – 710 p. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.oecd.org